

Lausunto

13.4.2022

VN/7427/2022
VN/7427/2022-PLM-29

Puolustusministeriön lausunto; Arviomuistio rajavartiolainsäädännön muutostarpeista

Tausta ja puolustushallinnon lausunnon valmistelu

Sisäministeriö asetti 22.1.2020 esiselvityshankkeen rajavartiolainsäädännön muutostarpeiden arvioimiseksi ajalle 22.1.–30.9.2020. Hankkeen toimikautta jatkettiin myöhemmin 31.5.2021 saakka.

Hankkeen tavoitteena on selvittää rajavartiolainsäädännön toimivuutta ja lainsäädännön muutostarpeita erityisesti rajojen valvonnan, rajatarkastusten ja Rajavartiolaitoksen rikostorjunnan osalta. Lisäksi hankkeen tavoitteena on selvittää Rajavartiolaitoksen henkilöstöpolitiikan toteuttamisen alaan liittyvät asiat sekä muuhun kuin rajavartiolainsäädäntöön liittyvät muutostarpeet. Hankkeen tehtävänä on valmistella esiselvitys, jossa kartoitetaan lainsäädännön muutostarpeet ja kehittämiskohteet. Keskeisimmät selvitettävät asiakokonaisuudet liittyvät rajavalvontaan, Rajavartiolaitoksen osallistumiseen siviili- ja sotilastiedustelun tukemiseen, Rajavartiolaitoksen rikostorjuntaan liittyviin muutostarpeisiin sekä henkilöstöasioihin. Esiselvitys on lausuntokierroksella, jonka jälkeen päätetään mahdollisten lainsäädäntöhankkeiden käynnistämisestä.

Puolustusministeriön lausunto on hallinnonalan käytännön mukaisesti valmisteltu yhteistyössä pääesikunnan kanssa eikä pääesikunta toimita erillistä lausuntoa.

Muuttoliikettä hyväksikäyttävä hybridivaikuttaminen

Samanaikaisesti rajavartiolaitoksen arviomuistion kanssa valmisteltiin sisäministeriössä selvitys varautumisesta muuttoliikettä hyväksikäyttävään hybridivaikuttamiseen. Selvityksessä tarkasteltiin sisäasiainhallinnon lainsäädäntöä ja sen muutostarpeita. Tarkastelu oli oikeudellista ja rajoittui normaaliolojen lainsäädäntöön. Selvityksessä todetaan, että Rajavartiolaitoksella on voimassa olevan lainsäädännön perusteella käytössään useita toimivaltuuksia, joilla voidaan vastata myös muuttoliikettä hyväksikäyttävään hybridivaikuttamiseen. Lainsäädännön edelleen kehittämistä on kuitenkin tarkoituksenmukaista selvittää. Puolustusministeriö osallistui kyseisen työryhmän työhön ja Puolustusvoimien edustajia kuultiin asiantuntijakuulemisissa.

Mainitussa työryhmässä tehdyt havainnot on sisällytetty arviomuistioon, mutta niitä on tarkoitus tarkastella tarkemmin jatkotyössä.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

Virka-avusta ja sotilas- ja siviilitiedustelusta

Vallitsevassa tilanteessa on tärkeää, että turvallisuusviranomaisia koskeva lainsäädäntö on ajan tasalla. Puolustusvoimien virka-avusta Rajavartiolaitokselle säädetään nyt rajavartiolain (578/2005) 79 §:ssä. Tätä pykälää uudistettiin ja tarkennettiin vasta muutama vuosi sitten, eikä sitä ole tarpeen nyt perusteiltaan muuttaa tai muuten laajentaa Puolustusvoimien virka-apua muihin Rajavartiolaitoksen lakisääteisiin tehtäviin.

Todetaan, että lisäykset rajavartiolakiin sotilas- ja siviilitiedustelusta edellyttävät laajempaan perehtymistä Rajavartiolaitoksen mahdolliseen rooliin sotilastiedusteluviranomaisena ja/tai tiedonhankintatoimijana. Sotilastiedustelusta annettu laki (590/2019) tuli voimaan vuonna 2019, ja sen valmistelutyössä Rajavartiolaitokselle ei katsottu tarpeelliseksi antaa sotilastiedusteluviranomaistehtävää ja/tai tiedonhankintatehtävää. Käytettävissä olleen ajan puitteissa tarkempaan arviointiin Rajavartiolaitoksen roolista sotilas- ja siviilitiedustelussa ei ole ollut mahdollisuutta.

Jatkotoimenpiteet

Puolustusministeriö ja Puolustusvoimat asettavat mielellään edustajansa mahdollisiin arviomuiston perusteella käynnistyviin lainsäädäntöhankkeisiin.

Kansliapäällikkö

Esa Pulkkinen

Lainsäädäntöneuvos

Jenni Herrala

Jakelu

Rajavartiolaitos

VN/7427/2022-PLM-29

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: